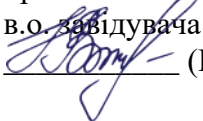

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та
психології дошкільної та початкової освіти
протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.
в.о. завідувача кафедри

(Наталія ВОРОПАЙ)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ВК 13 ПСИХОПАТОЛОГІЯ

Освітня програма «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Івано-Франківськ 2022

Назва освітньої компоненти	ВК 13. Психопатологія
Викладач (і)	Казаннікова Олена Василівна
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/
Контактний тел..	0990054394
Е-mail викладача:	hkazannikova@gmail.com Okazannikova@ksu.ks.ua
Графік консультацій	

1. Анотація до курсу. Психопатологія – наука про психічні хвороби, яка вивчає виникнення, прояви та закономірності перебігу психічних захворювань, а також питання їх профілактики, лікування та організації допомоги психічно хворим. Сучасний специфічний етап розвитку суспільства в більшості його сфер набуває характеристик екстремального, це не може не позначитися на стані психічного здоров'я населення. Усяка екстремальність породжує крайності, які потребують спеціальної корекції. Хворобливі процеси, які спричиняють формування стійких психічних та фізичних дефектів, розвиваються за визначеними закономірностями. Тому педагогічні заходи, спрямовані на корекцію дефекту, найбільш ефективні в тому випадку, коли педагог озброєний знанням цих закономірностей. Курс психопатології спрямований на формування у студентів цілісного уявлення про основні форми порушення психічної діяльності, створення теоретичної основи для осмислення випадків патології, які зустрічаються педагогічній практиці, формування методологічного вантажу для аналізу змінених тривалістю хвороби психічних функцій і становлення первісних практичних навичок користування психопатологічним інструментарієм.

2. Мета та цілі курсу.

Мета: Створення у студентів цілісного уявлення про основні форми порушення психічної діяльності, формування знань теоретичних основ науки для самостійного осмислення випадків патології, які зустрічаються на практиці, формування методологічного базису для аналізу змінюваних тривалою хворобою психічних функцій.

Завдання:

- сформувати цілісно-структурний підхід до змісту дисципліни; показати своєрідність співвідношення норми та патології психіки людини;
- розкрити симптомологію, синдромологію і нозологію психічних хвороб;
- навчити використовувати теоретичні знання для самостійного осмислення випадків патології, сформувати вміння проводити аналіз порушень психічних організацій різних сфер психічної діяльності; виробити навички користування методичним арсеналом психопатології і вміння формувати власну думку у вигляді психопатологічного висновку;
- виховувати у студентів відповідальність до виконання завдань курсу, толерантність до осіб з проявами психічної патології.

3. Компетентності та програмні результати навчання.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (КС)	<p>КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).</p> <p>КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.</p> <p>КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.</p>
7 – Програмні результати навчання	
ПР-02	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.
ПР-05	Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти
ПР-16	Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.
ПР-19	Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.
ПР-20	Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	16	16	58

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2022-2023	1	Дошкільна освіта	4	Вибіркова компонента освітньої програми

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Технічне оснащення освітнього процесу є достатнім для проведення аудиторних занять згідно з програмою. У розпорядженні науково-педагогічних працівників навчальні аудиторії, обладнані SMART дошками та технічними демонстраційними засобами наочності (проектори, екрани, телевізори), що дозволяють широко використовувати інтерактивні та мультимедійні засоби навчання.

Спеціально обладнані коворкінг-центр, читальна зала, наукова бібліотека. На території університету є точки бездротового доступу до мережі Інтернет.

Віртуальне навчальне середовище Moodle, Херсонський віртуальний університет, корпоративна пошта, навчально-методичні комплекси дисциплін.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

7. Політика курсу

Пропущені заняття (лікарняні, мобільність тощо) й невиконані завдання повинні бути відпрацьовані та надані викладачу в день консультації.

Щодо правил поведінки на заняттях: активна участь учасників освітнього процесу в обговоренні тем вивчення, диспутах тощо, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчально го заняття	Список рекомендова них джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максималь на кількість балів
Модуль 1. Загальна психопатологія					
Лк 2г. Пр. 2г.	Тема 1: Загальна характеристика психопатології План: 1. Предмет психопатології, її зміст. 2. Структура психопатології. 3. Методологічні основи психопатології. Специфіка психопатологічного обстеження. 4. Місце психопатології в системі наук.	Лекція, практична робота	1, 6,9.	Практичні завдання 1. Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3. Складання термінологічного словнику. 4. Альтернативні запитання й завдання: - Порівняйте поняття «психопатологія» і «пато психологія». - Доведіть значення психопатологічних	5

				<p>знань в професійній діяльності вчителя початкових класів.</p> <p>- З якою метою використовують психопатологічне обстеження?</p>	
4г.	<p>Тема 1: Загальна характеристика психопатології. Історія психопатології.</p> <p>Питання для вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Витоки психопатології. 2.Розвиток психопатології за кордоном. 3.Вітчизняна психопатологія. 4.Психопатологія у радянські часи. 5.Сучасний стан психопатології. 	Самостійна робота	1,6,9.	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте динаміку ставлення до психічно хворої людини. 2.Охарактеризуйте соціально-економічну обумовленість ставлення суспільства до психічно хворих. 3.Розкрийте сутність феноменологічного, психоморфологічного та конституційного напрямів в психопатології. 4.Проаналізуйте діапазон проблем дитячої психопатології. 	3
Лк. – 2г. Пр. – 2г.	<p>Тема 2: Проблема норми та патології. Психічна хвороба.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про норму та патологію, здоров'я та хворобу. 2. Визначення психічної хвороби. Клінічні одиниці психічного захворювання. 3. Етіологія, патогенез та патоморфологія психічних хвороб. 4.Специфіка психічних хвороб у дітей. 	Лекція, практичне заняття	1, 2,4,6,12.	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3. Складання термінологічного словнику. 4. Альтернативні запитання й завдання: <ul style="list-style-type: none"> - Охарактеризуйте вплив критичних періодів розвитку на виникнення і перебіг психічної хвороби. - Проаналізуйте співвідношення понять «симптом» і «синдром» у визначенні патологічного стану. - Порівняйте поняття «психотичний» і «непсихотичний» рівні психічних розладів. 	5

6г.	<p>Тема 2: Проблема норми та патології. Психічна хвороба.</p> <p>1.Учіння І.П. Павлова про психічну діяльність.</p> <p>2.Рефлекторна теорія. Процеси збудження і гальмування.</p> <p>3. Типи психічної діяльності і сигнальні системи.</p>	Самостійна робота	1, 2,4,6,12.	<p>Практичні завдання:</p> <p>1.Розкрийте значення теорії І.П. Павлова для психопатології.</p> <p>2. Охарактеризуйте функціональні блоки мозку (за А. Лурія).</p> <p>3. Проаналізуйте закономірності процесів збудження і гальмування.</p> <p>4. Охарактеризуйте підходи до розуміння психічної норми й психічної патології.</p> <p>5. Розкрийте зв'язок між поняттями «геній» і «психічна хвороба».</p>	3
Лк. 4г. Пр. 2г.	<p>Тема 3: Психопатологічні симптоми</p> <p>План:</p> <p>1.Формальні розлади та психопатологічна продукція.</p> <p>2.Патологія пізнавальної діяльності.</p> <p>3.Патологія емоцій.</p> <p>4. Патологія рухово-вольових функцій.</p> <p>5. Патологія свідомості.</p>	Лекція, практичне заняття	1,2,3,8,10.	<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Тестовий контроль знань.</p> <p>2. Розв'язання психологічних задач і вправ.</p> <p>3. Складання термінологічного словнику.</p> <p>4.Альтернативні запитання й завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розкрийте роль чуттєвого пізнання у створенні адекватного образу світу. - Охарактеризуйте розлади мислення з позиції учіння І.П. Павлова. - Охарактеризуйте патогенез порушень пам'яті. - Доведіть діагностичне значення емоцій при визначені психічної патології. - Проаналізуйте варіанти патології вольової сфери. - Розкрийте специфіку розладів свідомості в дитинстві 	5
12г.	Тема 3: Психопатологічні симптоми Питання для вивчення:	Самостійна робота	1,2,3,8,10.	<p>Практичні завдання:</p> <p>1.Охарактеризуйте специфіку розладів</p>	3

	1. Структура пізнавальної діяльності людини. 2. Афективна сфера людини. 3. Свідомість як вищий рівень психіки			чуттєвого пізнання, пам'яті, емоцій мислення та волі у дітей. 2. Проаналізуйте розлади потягів у дітей. 3. Особливості аутопсихічної орієнтації у дітей.	
					24 бали
Модуль 2. Клініко-психологічна характеристика психічних захворювань					
Лк. 2г. Пр. 2г.	Тема 4: Клініко-психологічна характеристика шизофренії План: 1. Загальні відомості про шизофренію. 2. Основні клінічні ознаки шизофренії. 3. Етіологія та патогенез шизофренії. 4. Форми та специфіка шизофренії у дітей. 5. Лікування та психолого-педагогічна підтримка дітей, що хворіють на шизофренію.	Лекція, практичне заняття	1,4,5,11.	Практичні завдання: 1. Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3. Відповіді на альтернативні запитання: - Розкрийте соціальне значення шизофренії. - Проаналізуйте зв'язок шизофренічного процесу у дітей із критичними періодами розвитку. - Охарактеризуйте поліморфізм симптомів і синдромів шизофренії та їх специфіку у дітей. - Проаналізуйте напрями реабілітації хворих на шизофренію.	5
10г.	Тема 4: Клініко-психологічна характеристика шизофренії Питання для вивчення: 1. Клініко-психологічна характеристика раннього дитячого аутизму. 2. Порівняльна характеристика аутизму, шизофренії та раннього дитячого аутизму. 3. Диференційна діагностика шизофренії та РДА.	Самостійна робота	1,4,5,11.	Практичні завдання: 1. Проаналізуйте сучасні погляди на проблему раннього дитячого аутизму. 2. Розкрийте причини шизофренії та раннього дитячого аутизму. 3. Охарактеризуйте психологічні особливості дітей із раннім дитячим аутизмом.	3

Лк. – 2г; Пр. – 2г.	Тема 5: Клініко-психологічна характеристика епілепсії План: 1. Загальні відомості про епілепсію. 2. Судомний та без судомний напади при епілепсії. 3. Психічні еквіваленти при епілепсії (гострі та хронічні розлади при епілепсії). 4. Специфіка перебігу епілепсії у дітей. 5. Профілактичні, лікувальні та корекційні заходи при епілепсії.	Лекція, практичне заняття	1,3,4,7,8.	Практичні завдання: 1. Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3. Складання термінологічного словнику. 4. Альтернативні запитання й завдання: - Охарактеризуйте дитячі форми епілепсії. - Розкрийте варіанти прогнозу епілепсії у дітей. - Сформулюйте рекомендації батькам і педагогам щодо надання першої допомоги при епілептичному нападі. - Сформулюйте правила життя при епілепсії (для дітей і дорослих).	5
10г.	Тема 5: Клініко-психологічна характеристика епілепсії Питання для вивчення: 1. Порівняльна характеристика істерики та епілептичного нападу у дітей. 2. Причини та ознаки істерії у дітей. 3. Корекція негативних поведінкових реакцій у дітей.	Самостійна робота		Практичні завдання: 1. Проаналізуйте причини виникнення істерики у дітей. 2. Охарактеризуйте фактори формування негативних поведінкових реакцій у дітей. 3. Проаналізуйте критерії оцінки психічного здоров'я дитини. 4. Сформулюйте рекомендації для батьків та педагогів щодо попередження і усунення істеричних нападів.	3
Лк. 2г.; Пр. 2г.	Тема 6. Клініко-психологічна характеристика розумової відсталості План:	Лекція, практичне заняття		Практичні завдання: 1. Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і	5

	<p>1.Визначення та класифікація розумової відсталості.</p> <p>2. Етіологія розумової відсталості.</p> <p>3. Олігофренія як уроджена слабкоумкість.</p> <p>4. Набута слабкоумкість. Деменція.</p> <p>5. Реабілітація розумово відсталих</p>			<p>вправ.</p> <p>3. Складання термінологічного словнику.</p> <p>4. Альтернативні запитання й завдання: - Проаналізуйте та порівняйте причини олігофренії та деменції. - Охарактеризуйте ступені слабкоумкості (педагогічна класифікація) - Порівняйте прогноз хвороби при олігофренії та деменції</p>	
8г.	<p>Тема 6: Клініко-психологічна характеристика розумової відсталості</p> <p>Питання для вивчення:</p> <p>1.Розумовий розвиток та його показники.</p> <p>2. Диференційовані форми олігофренії.</p> <p>3.Генетично обумовлена розумова відсталість.</p> <p>3. Хромосомні мутації як причина олігофренії.</p>	Самостійна робота	1,3,4,7,8.	<p>Практичні завдання:</p> <p>1.Охарактеризуйте вірусні, бактеріальні та паразитарні форми олігофренії.</p> <p>2. Розкрийте ознаки олігофренії, спричиненою гемолітичною хворобою новонароджених.</p> <p>3. Проаналізуйте спадково обумовлені форми олігофренії: хвороба Дауна, синдром Клайнфелтера, синдром Шершевського-Тернера, фенілпірвіноградна олігофренія та ін..</p>	3
Лк. 2г.; Пр. 4г.	<p>Тема 7: Клініко-психологічна характеристика психогенній</p> <p>План:</p> <p>1.Загальні відомості про психогенії.</p> <p>2.Причини та прояви реактивного психозу.</p> <p>3. Причини та систематика неврозів.</p> <p>4. Специфіка прояву психогенній у дітей.</p> <p>5. Психолого-педагогічна підтримка дітей із психогеніями.</p>	Лекція, практичне заняття		<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Тестовий контроль знань.</p> <p>2. Розв'язання психологічних задач і вправ.</p> <p>3. Складання термінологічного словнику.</p> <p>4. Альтернативні запитання й завдання: - Порівняйте реактивний психоз та невроз як форми психогенній. - Охарактеризуйте види реактивного психозу. - Охарактеризуйте види неврозу,</p>	5

				властиві для дітей. - Розкрийте особливості прояву психопатій та акцентуацій характеру в дитинстві.	
8г.	Тема 7: Клініко-психологічна характеристика психогенній Теми для вивчення: 1.Роль депривації у виникненні психогенних розладів у дітей. 2. Вікова специфіка психогенних факторів. 3. Причини шкільних неврозів. 4. Діагностика психогенних розладів.	Самостійна робота		Практичні завдання: 1. Охарактеризуйте критерії психічного здоров'я дитини. 2.Проаналізуйте причини порушення психічного здоров'я у дітей. 3.Розкрийте своєрідність впливу психогенних факторів на психічне здоров'я дитини. 4. Покажіть роль депривації у порушенні психічного здоров'я дитини. 5. Розробіть поради та рекомендації для педагогів і батьків щодо збереження психічного здоров'я дітей.	3
					60 балів
		екзамен		1.Предмет психопатології, її зміст. 2. Структура психопатології. 3. Методологічні основи психопатології. Специфіка психопатологічного обстеження. 4. Місце психопатології в системі наук. 5. Поняття про норму та патологію, здоров'я та хворобу. 6. Визначення психічної хвороби. Клінічні одиниці психічного захворювання. 7.Етіологія, патогенез та патоморфологія психічних хвороб. 8.Специфіка психічних хвороб у дітей. 9.Формальні розлади та психопатологічна продукція.	40 балів

				<p>10. Патологія пізнавальної діяльності. 11. Патологія емоцій. 12. Патологія рухово-вольових функцій. 13. Патологія свідомості. 14. Загальні відомості про шизофренію. 15. Основні клінічні ознаки шизофренії. 16. Етіологія та патогенез шизофренії. 17. Форми та специфіка шизофренії у дітей. 18. Лікування та психолого-педагогічна підтримка дітей, що хворіють на шизофренію. 19. Загальні відомості про епілепсію. 20. Судомний та без судомний напади при епілепсії. 21. Психічні еквіваленти при епілепсії (гострі та хронічні розлади при епілепсії). 22. Специфіка перебігу епілепсії у дітей. 23. Профілактичні, лікувальні та корекційні заходи при епілепсії. 24. Визначення та класифікація розумової відсталості. 25. Етіологія розумової відсталості. 26. Олігофренія як уроджена слабкоумкість. 27. Набута слабкоумкість. Деменція. 28. Реабілітація розумово відсталих 29. Загальні відомості про психогенії. 30. Причини та прояви реактивного психозу. 31. Причини та систематика неврозів. 32. Специфіка прояву психогенній у</p>	
--	--	--	--	--	--

				дітей. 33. Особливості прояву психопатій та акцентуацій характеру в дитинстві. 34. Стрес як причина психогенній в дитинстві. 35. Психолого-педагогічна підтримка дітей із психогеніями.	
--	--	--	--	--	--

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Загальна психопатологія (26 бали)

Усна відповідь і виконання практичних завдань – 10 балів.

Виконання контрольних тестів – 5 балів.

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 9 балів.

Бонус – 2 бали

Модуль 2. Клініко-психологічна характеристика психічних захворювань (34 бали)

Усна відповідь і виконання практичних завдань – 15 балів.

Виконання контрольних тестів – 5 балів.

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 12 балів.

Бонус – 2 бали

Екзамен 40 балів

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Бухановский А.О. Общая психопатология: Пособие для врачей. Рн/Д: Феникс, 2003. 416с.
2. Гарбузов В.И. Нервные и трудные дети. М.: АСТ, 2005. 351с.
3. Гурьева В.А. Психогенные расстройства у детей и подростков. М.: Крон-Пресс, 1996. 208с.
4. Критерії діагностики та принципи лікування розладів психіки і поведінки у дітей та підлітків / За ред. П.В. Волошина. Харків, 2001. 246с.
5. Медіна Дж. Правила розвитку мозку дитини. К.: Наш формат, 2017. 320с.
6. Психопатология детского возраста. Хрестоматия / Под ред. А.Ю. Егорова. СПб.: Дидактика Плюс, 2002. 368с.
7. Селецкий А.И. Психопатология детского возраста. К.: Вища школа, 1987. 296с.
8. Сучасні аспекти загальної психопатології. Навчальний посібник / За ред. Л.М. Юр'євої. Дніпропетровськ, 2008. 162с.

9. Терещенко Л.А. Як зберегти психічне здоров'я дітей 5-7 років. К.: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2012. 104с..

Додаткові

10. Костиця Л.М. Дитина у кризовому суспільстві. К.: Шкільний світ, 2016. 136с.

11. Максимова Н.Ю., Милютіна Е.Л. Курс лекцій по детской патопсихологии. Учебное пособие. Рн/Д.: Феникс, 2000. 576с.

12. Мамайчук І.І., Смирнова М.І. К.: Редакції загально педагогічних газет, 2012. 120с.

13. Молодушкіна І.В. Навігатор психологічного здоров'я дошкільників. Х.: Основа, 2018. 112с.

14. Худик В.О. Дитяча патопсихологія / В.О. Худік. К.: Здоров'я, 1997. 96с.

Інтернет-ресурси

14. <http://www.spanna.pl.ua/index.php/biblioteka-sp-anna/rozrobki-sp-anna/112-psikhologichnij-suprovid>

15. https://pidruchniki.com/17910211/psihologiya/psihologichniy_suprovid

16. <https://vseosvita.ua/library/psihologichnij-suprovid-realizacia-pidhodiv-v-osvitnomu-procesi-16126.html>

17. <https://www.cuspu.edu.ua/ua/vseukrainska-naukovo-praktychna-internet-konferentsiia-psykholohichni-umovy-standovlennia-osobystosti-u-suchasnomu-suspilstvi/prohrama/6219-psykholohichnyy-suprovid-standovlennya-osobystosti-v-osvitnomu-prostori>

18. <http://316shkola.kiev.ua/psihologichnij-suprovid-navchalno-vihovnogo-procesu>

19. <https://vseosvita.ua/library/psihologichnij-suprovid-u-dnz-13082.html>

20. http://art_cpapr.klasna.com/uk/site/psikhologichnii-suprovid-ditei-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-1.html